

Redaktionelt

I den vestlige idehistorie rager Platons store dialogværk frem som selve den filosofiske tænknings *magnum opus*. Det vil med en vis ret kunne hævdes, at før Platon var tænkningen endnu ikke blevet filosofisk, og siden Platon vil den filosofiske tænkning fortsat være henvist til hans værk for at komme til klarhed over sig selv og sine egne begreber. Med Platon tilskrives filosofien sit eget undersøgelsesfelt, hvor tankens argumentative udfoldelsesstruktur følges skridt for skridt, hvilket i de berømte dialoger bliver opført med et hav af retoriske og dramatiske virkemidler. Platon er først og fremmest filosof, men i den skriftlige formidling af sin tænkning benytter han sig af hele den oldgræske traditions sprogskat og genrerigdom.

Dette nummer af *SLAGMARK* er helliget Platons filosofi med det overordnede sigte at belyse såvel tænkningens sprog som den dramatiske iscenesættelse indenfor rammerne af hans dialogværk. I nummeret vil der således ikke forekomme særskilte detailstudier af sproget, dialogformen, 'ide-læren' eller myterne, men den samlede bestræbelse fra bidragsydernes side går på at vise, at dialogernes opbygning og indre struktur aflægger vidnesbyrd om væsentlige træk ved Platons tænkning. I de platoniske dialoger hænger det, der tales om, nøje sammen med den eller dem, der tales til. Dette forhold har man indenfor Platon-forskningen ikke altid skænket tilstrækkelig opmærksomhed, og det præger fortsat mange læsninger af Platon, at de fastholder en skarp adskillelse af sprogets henvendelsesdimension og dets begrebsindhold. Selvom denne adskillelse, analytisk set, altid vil være gangbar og udgør en simpel operation i enhver fortolkning, så er spørgsmålet, om man under opretholdelse af en strikte analytisk tilgang i denne betydning af ordet vil

kunne udlægge de væsentligste tanker i Platons filosofi. Springer læseren af Platons dialoger det åbenlyse forhold over, at det er dialoger, som han eller hun har foran sig, så kan det meget vel være, at vejen allerede fra begyndelsen er spærret for at nå til en dybere forståelse af Platons filosofi. Den tyske tænker og oversætter af Platons værk, Friedrich Schleiermacher, var af den opfattelse, at dialogernes opbygning og struktur, deres litterære raffinement og detaljerighed former en integral del af Platons filosofiske tænkning. Ved siden af den 'analytiske' fremgangsmåde har Schleiermachers hermeneutiske læsning vist sig at være den mest indflydelsesrige læsestrategi i moderne tid med henblik på at vise vej ind i de platoniske dialoger. I dette nummer af *SLAGMARK* har vi den ære for første gang på dansk at kunne præsentere en af de få læsere af Platons dialogværk, der med udgangspunkt i dialogerne viser en tredje vej ind i Platons værk.

Denne læser er Thomas Alexander Szlezák, hvis studier og akademiske virke ligger i forlængelse af traditionen fra den såkaldte Tübingerskole, som vil blive præsenteret selvstændigt i dette nummer, der tillige indeholder et interview med Szlezák. Fra Tübingerskolen bærer Szlezák den grundindsigt med sig, at i Platons dialogværk finder vi ikke hele Platons filosofi overleveret. Faktisk mangler vi læsere af i dag, ifølge Szlezák, den væsentligste del af Platons filosofi, der ikke foreligger i noget skrift, men som Platons tilhørere og dialogpartnere i Akademiet imidlertid fik adgang til i mundtlig form. Den vej, som Szlezák anviser ind i Platons værk, peger samtidig ud over samme værk, hvilket imidlertid ikke betyder, at dialogerne ikke længere skulle have nogen værdi i sig selv. Det er en af de mange misforståelser, som Tübingerskolen er blevet 'offer' for, hvilket Szlezák søger at imødegå i sit klagende bidrag 'Om den gængse modvilje mod den uskrevne lære', der kan opfattes som et oplæg til dialog.

Platons dialoger kunne fortsat vise sig at være fremragende mesterværker i den betydning af ordet, at der i disse er andet og mere, der holdes tilbage, som danner det udtalte fundament, på grundlag af hvilket dialogerne rager frem. En lang række af bidragene i dette nummer af *SLAGMARK* søger at etablere en kommunikationslinje imellem Szlezáks esoterisk-orienterede læsning og den hermeneutisk-inspirerede tilgang, hvilket bekræfter, at uanset hvorfra man vælger at angribe Platons tekst, så forbliver dialogerne det uomgængelige gennemgangsled for den fortsatte formidling af Platons filosofi. Jakob Leth Fink viser med udgangspunkt i *Menon*, hvorledes Sokrates' erkendelseskritiske brug af aporien blotlægger det væsenstræk ved den menneskelige tænkning, at den har en indskrænkende og tilskyndende ledsagelse nødvendig for at blive filosofisk. Derefter følger på grundlag af en læsning af *Antigone* og *Sokrates' Forsvarstale* følger derefter Morten Sørensen Thanings eksponering af en magtkritik,

hvis hovedanliggende er fremhævelsen af det religiøse som et regulativt ideal, der i kraft af at reflektere den menneskelige endelighed får en kritisk-afgrænsende 'indsigelsesfunktion' i forhold til den politiske magt. Derpå søger Jonas Holst Sørensen med afsæt i *Lysis* at udlægge en sokratiske venskabskonception, hvis filosofiske sigte er at konfrontere dialogpartneren med det, der i sandhed er hans eget, indenfor rammerne af en sjælelig form for økonomisk praksis.

Efter tre indlæg, der ud fra et epistemologisk, politisk og etisk perspektiv på Platons værk opridses grænserne og mulighederne for udfoldelsen af den menneskelige tænkningens refleksionspotentialer, kommer der to bidrag, der belyser Platons filosofi igennem en moderne tænkning. I 'Levinas' platonisme' giver Carl Cederberg et indblik i den franske filosof Emmanuel Levinas' kritiske tilegnelse af den platoniske metafysik med særlig vægt på ophøjelsen af det gode hinsides væren, hvilket både kaster nyt lys over den andens etiske betydningsfuldhed og det, der let falder i baggrunden i forhold til Levinas' radikale ophøjelse af den anden, nemlig den gensidige desorientering, der præger den mellem-menneskelige samfærdsel. At Platons filosofi kan fungere som et prisme for den moderne tænkning understreges ligeledes af Jens Viggo Nielsen, der i sin læsning af den italienske filosof Massimo Cacciari Europas Geofilosofi indkredser Cacciari omfattende og dristige forsøg på at gentænke Europas historie med baggrund i striden, toheden og den (u)mulige harmoni.

Temaet runder vi af med en grundig introduktion til Tübingerskolen og et interview med Thomas Alexander Szlezák, hvilket Jakob Leth Fink og Morten Sørensen Thaning har stået for at lave. Vi håber dermed at præsentere et bredt udvalg af nye indfaldsvinkler til Platon, der genåbner og gentænker hans værk, hvis rige indhold aldrig bliver udtømt, hvilket er grunden til, at vi som læsere bliver ved med at vende tilbage til hans tekster. *SLAGMARKS* intermezzo går derimod andre veje. Vi bringer et dugfrisk interview med John Gray, professor i Europæisk Tænkning ved London School of Economics. Med udgangspunkt i en karakteristik af Al Qaedas moderne inspirationer, bevæger vi os ind i en diskussion af USA og EU, af menneskets begrænsninger, og de liberale samfunds fremtid. Til allersidst afrundes nummeret med den altid fyldige anmeldersektion, hvormed vi ønsker alle god læselyst.